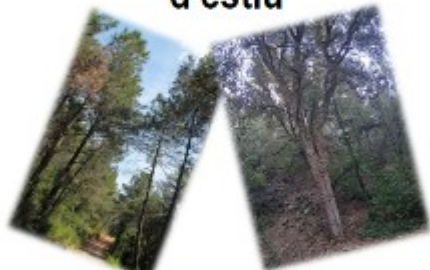

PASSEJADA BOTÀNICA D'ESTIU

dissabte, 22 d'agost de 2026,
a les 8 del matí

Passejada botànica d'estiu

Ens trobarem a les 8 del matí a l'aparcament de l'escola de Can Coll, on ens distribuirem per sectors-nos amb ombres fins al pont de Cal Jass.

Començarem pel bosc de Can Planet i visitarem la surera de Can Balasc de dalt, en un recorregut poc exigent, d'aproximadament dues hores.

Us hi esperem!!!

Hem de portar:

- Calçat adequat
- Recomanable puntella llarg
- Aigua
- No pucarem per menjar, veniu hidratats o porteu alguna cosa llegera per picar.
- No s'accepten mosseles

El dissabte, 22 d'agost passat es va fer la passejada botànica d'estiu com s'havia programat.

Tot i el període de vacances i les gotes inicials, es va poder fer amb la participació de sis persones.

La trobada es va fer a l'aparcament de l'escola de can Coll i, compartint cotxe, es va anar fins a can Nicolau. Allà es va iniciar la caminada pels boscos de can Nicolau, can Pinet i can Balasc de dalt.

A l'esquerra, cartell de l'activitat.

En l'itinerari es va pujar pel camí de can Bruguera, abans d'arribar-hi es va baixar pel camí de la font dels Pinyons, d'allí es va anar pel camí de can Pinet fins a la surera de can Balasc de dalt, es va baixar fins a la riera i es va tornar per can Nicolau al punt inicial de la caminada.

Es va poder observar i diferenciar tres espècies de pins existents a la contrada: Pi blanc (*Pinus halepensis*), Pi ver o Pi pinyer (*Pinus pinea*) i Pinastre (*Pinus pinastre*). Es va explicar que aquest últim hi existeix per una plantació subvencionada dels anys cinquanta del segle passat.

A més de fixar-nos en d'altres plantes, es van distingir dues espècies de *Rubus*, l'Esbarzer (*Rubus ulmifolius*) i la Romaguera (*Rubus canescens*).

També es va visitar l'exemplar d'Alzina surera (*Quercus súber*) de can Balasc de dalt, inclòs al catàleg d'arbres singulars.

Aquest exemplar es va incorporar al catàleg el 30 de juny del 2019 i segons la fitxa, consultable a la web de l'ANT, tenia una alçària de 15 metres, amb una volta de canó, a 1,30 metres, de 1,79 metres, i una capçada de 10 metres d'amplada.

A l'esquerra els participants contemplant l'alzina surera de can Balasc de dalt.

A sota, els caminants baixant pel camí de la font dels pinyons.

A la web de l'ANT es poden consultar diversos treballs sobre la flora existent a l'entorn del municipi de Torrelles de Llobregat.

Hi ha el **Catàleg d'arbres singulars** redactat l'any 2002 pel grup de botànica de la nostra entitat, grup que va desaparèixer.

Amb els pas dels anys i tenint en compte que s'havien produït algunes baixes, sobretot durant la gran ventada del gener de 2009, es va creure oportú fer una revisió del catàleg, actualitzant les dades de les fitxes existents i, l'any 2019, es va fer una nova edició, amb la inclusió dels nous exemplars i el marcatge dels exemplars malauradament desapareguts. Aquesta segona edició també fou incorporada a la web.

Galls (*Serapias lingua*). Tomás Blasco. Abril 2021.

De la mateixa manera a l'apartat de Flora de la web es pot visitar el treball realitzat per a una exposició sobre les **Orquídies de Torrelles**, on hi ha imatges de les tretze espècies trobades en el nostre entorn:

Ophrys apifera
Ophrys forestieri
Ophrys passionis
Serapias lingua
Serapias vomeracea
Anacamptis pyramidalis
Orchis anthropophora
Epipactis tremolsii
Epipactis kleinii
Limodorum abortivum
Cephalantera longifolia
Himantoglossum robertianum
Spiranthes spiralis

Un altre treball consultable és el denominat "**Flors silvestres de Torrelles. Petit recull de la flora del nostre entorn. Usos i curiositats**" realitzat per Rosa Mut amb el suport de l'ANT. En l'apartat de cada espècie hi ha un enllaç a d'altres webs especialitzades sobre les diverses propietats i usos.

Finalment hi ha l'enllaç al blog "**Les plantes de Torrelles. Herbari virtual de la flora silvestre i "asilvestrada" de Torrelles de Llobregat**". Tal i com es diu en el blog va néixer amb la intenció de donar a conèixer el patrimoni vegetal de Torrelles de Llobregat i el seu entorn més immediat.

Aquest blog té la intenció de catalogar totes les espècies de plantes existents en el nostre entorn, es va renovant amb la incorporació de les noves espècies observades i és a càrrec de Tomás Blasco, amb la col·laboració d'altres membres de l'associació.

El blog té un buscador on amb el nom comú o el científic es pot trobar cada espècie incorporada.

També es poden trobar les espècies classificades per famílies.

Per a la classificació i nomenclatura de les plantes, es segueix el criteri de la Flora Manual dels Països Catalans (O. de Bolòs, J. Vigo, R. M. Masalles, J. M.

SEGUIMENT DE LA MIGRACIÓ DE LES AUS PLANADORES

A partir de finals d'agost, i fins a mitjans d'octubre, es pot seguir la migració, en pas post-nupcial, de les aus planadores en el seu recorregut del nord cap al sud. Es pot fer des dels punts alts del nostre entorn.

Observadors seguint la migració des del turó de la Bruguera. 17/9/2023. Arxiu.

Essent cap a mitjans de setembre quan, normalment, es detecta el pas més important i són espècies de rapinyaires com ara l'Aligot vesper, l'Arpella, el Xoriguer, el Falcó mostatxut, l'Àguila pescadora, l'Esparver cendrós, l'Àguila marcenca ..., i d'altres espècies més, observades en menor mesura a Torrelles, com ara la Cigonya blanca, el Corb marí gros i la Cigonya negra. La majoria d'exemplars provenen del nord o del centre d'Europa i el seu destí és a l'Àfrica o el sud de la península ibèrica.

Aquestes aus migratòries acostumen a passar per les serralades orientades de nord a sud on hi ha corrents ascendents d'aire calent durant gran part del dia.

Arpella (*Circus aeruginosus*) jove. 13/8/2026. Vall de can Reinal. Vicenç Roig.

Actualment els llocs més usuals en el nostre entorn per fer-ne el seguiment són el turó del Tabor, al peu de la torre de guaita, i el turó de la Bruguera.

Per accedir al Tabor es pot pujar amb vehicle fins a l'aparcament situat al costat de la torre de telecomunicacions i, des d'allí, hi ha un petit recorregut a peu fins la torre de vigilància contra els incendis.

En el cas de la Bruguera s'hi arriba des de la urbanització de can Güell, pujant per la segona avinguda i agafant el camí forestal fins al límit amb la vall de Torrelles, des d'allí també hi ha un petit recorregut a peu fins a la punta del turó.

En el nostre entorn també es pot seguir la migració des d'altres punts elevats com el puig Vicenç, el Montpedrós o el puig d'Endí, o, si ho preferiu, des de casa. Però, a menys alçada, és més difícil d'observar el pas migratori.

Grup de Corb marí gros (*Phalacrocorax carbo*). 11/9/2023. Tabor. Vicenç Roig.

En el nostre municipi, hi ha algun observador del grup d'ornitologia els caps de setmana al turó de la Bruguera, enguany es situarà al seu peu, a la Roca plana, i alguns dies entre setmana al Tabor, depenent de la disponibilitat personal. Al Tabor també venen observadors d'altres municipis veïns, com Sant Boi de Llobregat o Santa Coloma de Cervelló.

Si voleu obtenir informació de les campanyes anteriors, a través de la web de l'ANT, anant a censos i migració, es pot entrar a la plataforma Trektellen. Allà hi ha els comptatges del seguiment de la migració dels anys 2021, 2022, 2023, 2024 i 2025. Les dades de les observacions fetes a Torrelles són incorporades a l'estació denominada Tabor- turó de la Bruguera. El projecte de l'estació va ser creat per Francesc Anguas i les observacions comunicades són incorporades a l'estació per Francesc Anguas i Juan Mora.

Aligot vesper (*Pernis apivorus*). 17/9/2025. Tabor. Vicenç Roig.

De moment s'ha rebut comunicació de l'observació d'un exemplar jove d'Arpella (*Circus aeruginosus*) el dijous, 13 d'agost, a les 9,30 hores, a la vall de can Reinal (Vicenç Roig) i una altra de Milà reial (*Milvus milvus*) el dissabte, 22 d'agost, a les 15,10 hores, des del Tabor (Francisco Barragan).

Aquestes dues espècies, tot i que es consideren residents a la península, només s'observen habitualment en migració en el nostre entorn.

Si feu alguna observació d'aus en pas migratori a l'entorn de Torrelles de Llobregat podeu fer-nos arribar-nos les dades: espècie, nombre d'exemplars, lloc, dia, hora i observador.

25è CONCURS D'IDENTIFICACIÓ FOTOGRÀFICA D'AUS

Aquests eren els noms correctes de les espècies (el nom científic i els populars en català, castellà i anglès) de les vuit fotografies del concurs d'enguany, corresponents als mesos d'abril, maig, juny i juliol.

Foto nº 7:	<i>Actitis hypoleucoss</i> Common Sandpiper	Xivitona comuna Andarrios Chico
Foto nº 8:	<i>Tringa melanoleuca</i> Greater Yellowlegs	Gamba groga grossa Archibebe Patigualdo Grande
Foto nº 9:	<i>Anthus spinoletta</i> Water Pipit	Grasset de muntanya Bisbita Alpino
Foto nº 10:	<i>Saxicola rubicola</i> Common Stonechat	Bitxac comú Tarabilla Común
Foto nº 11:	<i>Falco tinnunculus</i> Common Kestrel	Xoriguer comú Cernícalo Vulgar
Foto nº 12:	<i>Locustella fluviatilis</i> River Warbler	Boscaler fluvial Buscarla Fluvial
Foto nº 13:	<i>Lanius isabellinus</i> Isabelline Shrike	Capsigrany pàl·lid Alcaudón Isabel
Foto nº 14:	<i>Anthus spinoletta</i> Water Pipit	Grasset de muntanya Bisbita Alpino

Aquestes eren les dues fotografies, enviades per Sergi Sales, corresponents al mes de juliol.
A sota publiquem el text d'en Sergi Sales amb les solucions.

Les solucions del juliol:

Capsigrany pàl·lid (*Lanius isabellinus*) – Oman

Grasset de muntanya (*Anthus spinoletta*) – Catalunya

Sergi Sales

25è CONCURS D'IDENTIFICACIÓ FOTOGRÀFICA D'AUS

Reproduïm la classificació del concurs amb la puntuació corresponent als mesos de gener a juliol i de la primera prova extra.

29,6 PUNTS:	Marc A. Libre
26,4 PUNTS:	Dani Paredes
23,4 PUNTS:	Domènec Anguera
22,6 PUNTS:	Núria Rodríguez
21,6 PUNTS:	Otger Fortià
20,6 PUNTS:	Dani Rey Faura
18,8 PUNTS:	Coia Lladó
17,8 PUNTS:	Martí Gonzalez
16,2 PUNTS:	Maria Mira
15,4 PUNTS:	Sandra Morujo
14,2 PUNTS:	Vicenç Roig
13,8 PUNTS:	Roser i Joan
9,6 PUNTS:	Pep Domènech
9,4 PUNTS:	Octavi i Eva
5,6 PUNTS:	Enric Morera
4,6 PUNTS:	Lluís Estrada
3 PUNTS:	Marc Pérez
2 PUNTS:	Cesc Capdevila
1 PUNT:	Josep Callau
0 PUNTS:	Beth Mejan

Jaroa López, guanyadora de l'edició del 2022.

Martí Gonzalez, guanyador de l'edició del 2023.

A continuació reproduïm les dues fotografies corresponents al mes d'agost.

Com que l'encarregat del concurs no ha enviat les fotografies fins el 20 d'agost, ha donat de termini per respondre fins el 15 de setembre.

OBSERVACIONS ORNITOLÒGIQUES

Publiquem les observacions d'ocells de l'agost del 2026 de les quals hem rebut comunicació. Al projecte "Observacions ornitològiques de Torrelles de Llobregat", dins de la plataforma Minka, hi ha més observacions amb fotografia o so. Des del grup d'ornitologia agraïm aquestes comunicacions a totes les persones que ho han fet.

Àguila pescadora (*Pandion haliaetus*) (1 ex.) fotografiat al Tabor.
Dilluns, 31 d'agost del 2026, a les 19,05 hores.
Observador: Vicenç Roig

Aligot comú (*Buteo buteo*) (1 ex.) fotografiat a can Güell.
Diumenge, 30 d'agost del 2026, a les 18,23 hores.
Observador: Francesc Anguas

Falcó pelegrí (*Falco peregrinus*) (2 ex.) observats a can Güell.
Diumenge, 30 d'agost del 2026, a les 16,39 hores.
Observador: Francesc Anguas

Mastegatxes (*Ficedula hypoleuca*) (1 ex.) observat a la vall de can Reinal
Diumenge, 30 d'agost del 2026, a les 9,30 hores.
Observador: Vicenç Roig

Arpella comuna (*Circus aeruginosus*) (1 ex.) observat a la serra de can Güell.
Dissabte, 29 d'agost del 2026, a les 18,10 hores.
Observador: Juan Mora

Àguila pescadora (*Pandion haliaetus*) (1 ex.) observat a la serra de can Güell.
Dissabte, 29 d'agost del 2026, a les 18 hores.
Observador: Juan Mora

Gratapalles (*Emberiza cirlus*) (1 ex.) fotografiat a la Clota.
Dissabte, 29 d'agost del 2026, a les 8,52 hores.
Observador: Vicenç Roig

Tallarol de garriga (*Curruca iberiae*) (1 ex.) observat a la Clota.
Dissabte, 29 d'agost del 2026, a les 8,40 hores.
Observador: Vicenç Roig

Tallarol capnegre (*Curruca melanocephala*) (1 ex.) fotografiat a la Clota.
Dissabte, 29 d'agost del 2026, a les 8,35 hores.
Observador: Vicenç Roig

Papamosques gris (*Muscicapa striata*) (1 ex.) fotografiat a can Nicolau.
Dijous, 27 d'agost del 2026, a les 10,37 hores.
Observador: Vicenç Roig

Passerell (*Linaria cannabina*) (30 ex.) fotografiats a Torrelletes.
Dijous, 27 d'agost del 2026, a les 8,50 hores.
Observador: Vicenç Roig

Tallarol de garriga (*Curruca iberiae*) (1 ex.) fotografiat al raval Mas.
Dimecres, 26 d'agost del 2026, a les 10,10 hores..
Observador: Vicenç Roig

Pinsà (*Fringilla coelebs*) (x ex.) fotografiats a can Gallina.
Dilluns, 24 d'agost del 2026, a les 8,30 hores.
Observador: Vicenç Roig

Milà reial (*Milvus milvus*) (1 ex.) observat des del Tabor.
Dissabte, 22 d'agost del 2026, a les 15,10 hores.
Observador: Francisco Barragan

Papamosques gris (*Muscicapa striata*) (2 ex.) fotografiats a les Rovires.
Divendres, 21 d'agost del 2026, a les 11,05 hores.
Observador: Vicenç Roig

Blauet (*Alcedo atthis*) (1 ex.) + **Cuereta torrentera** (*Motacilla cinerea*) observats a les Sorres.
Divendres, 21 d'agost del 2026, a les 10,20 hores.
Observador: Vicenç Roig

Abellerol (*Merops apiaster*) (x ex.) fotografiats a la vall de can Reinal.
Divendres, 21 d'agost del 2026, a les 9,10 hores.
Observador: Vicenç Roig

Aligot comú (*Buteo buteo*) (1 ex.) fotografiat al raval Gener.
Diumenge, 16 d'agost del 2026, a les 10,17 hores.
Observador: Vicenç Roig

Durbec (*Coccothraustes coccothraustes*) (1 jove) fotografiat a can Tòfol del racó.
Diumenge, 16 d'agost del 2026, a les 8,11 hores.
Observador: Vicenç Roig

Trist (*Cisticola juncidis*) (1 ex.) fotografiat a cal Mixerris vell.
Diumenge, 16 d'agost del 2026, a les 7,50 hores.
Observador: Vicenç Roig

Cadenera (*Carduelis carduelis*) (x ex.) fotografiats a Torrelletes.
Dissabte, 15 d'agost del 2026, a les 9,15 hores.
Observador: Vicenç Roig

Cotxa fumada (*Phoenicurus ochruros*) (1 ex.) fotografiat a Torrelletes.
Dissabte, 15 d'agost del 2026, a les 9 hores.
Observador: Vicenç Roig

Passerell (*Linaria cannabina*) (x ex.) fotografiats a Torrelletes.
Dissabte, 15 d'agost del 2026, a les 8,35 hores.
Observador: Vicenç Roig

Xoriguer (*Falco tinnunculus*) (1 ex.) observat a la serra de la creu de Sant Pau.
Divendres, 14 d'agost del 2026, a les 10,55 hores.
Observador: Vicenç Roig

Tallarol de garriga (*Curruca iberiae*) (1 ex.) observat a la serra de can Valent.
Divendres, 14 d'agost del 2026, a les 9,35 hores.
Observador: Vicenç Roig

Arpella comuna (*Circus aeruginosus*) (1 ex.) fotografiat a can Tòfol del racó.
Dijous, 13 d'agost del 2026, a les 9,30 hores.
Observador: Vicenç Roig

Bec de corall senegalès (*Estrilda astrild*) (x ex.) fotografiats a la Clota.
Dimecres, 12 d'agost del 2026, a les 8,27 hores.
Observador: Vicenç Roig

Corb (*Corvus corax*) (2 ex) fotografiats a can Gallina.
Dilluns, 10 d'agost del 2026, a les 8,43 hores.
Observador: Vicenç Roig

Falcó pelegrí (*Falco peregrinus*) (1 ex.) fotografiat a les Camanyes.
Dilluns, 10 d'agost del 2026, a les 8,06 hores.
Observador: Vicenç Roig

Oreneta cua-rogenca (*Cecropis rufula*) (6 ex.) fotografiats a can Nicolau.
Dissabte, 8 d'agost del 2026, a les 8,07 hores.
Observador: Vicenç Roig

Merla blava (*Monticola solitarius*) (1 ex) observat a la teulada de can Riera.
Dijous, 6 d'agost del 2026, a les 9,50 hores.
Observador: Vicenç Roig

Falcó mostatxut (*Falco subbuteo*) (2 ex) observats en una torre elèctrica de can Riera.
Dijous, 6 d'agost del 2026, a les 9,25 hores.
Observador: Vicenç Roig

Mosquiter pàl·lid (*Phylloscopus bonelli*) (1 ex.) observat a les Rovires.
Dimecres, 5 d'agost del 2026, a les 11 hores.
Observador: Vicenç Roig

Oreneta cua-rogenca (*Cecropis rufula*) (5 ex.) observats a can Nicolau.
Dimecres, 5 d'agost del 2026, a les 9 del matí.
Observador: Tomás Blasco

Capsigrany (*Lanius senator*) (3 ex.) observats a les Rovires.
Dimecres, 5 d'agost del 2026, a les 9 del matí.
Observador: Vicenç Roig

Bosqueta comuna (*Hippolais polyglotta*) (1 ex.) fotografiat a can Tòfol del racó.
Dimecres, 5 d'agost del 2026, a les 8,33 hores.
Observador: Vicenç Roig

Puput (*Upupa epops*) (1 ex.) fotografiat a can Gallina.
Dimarts, 4 d'agost del 2026, a les 8,20 hores.
Observador: Vicenç Roig

Merla blava (*Monticola solitarius*) (1 ex) observat a la teulada de can Tòfol del racó.
Dilluns, 3 d'agost del 2026, a les 8,30 hores.
Observador: Vicenç Roig

Rossinyol (*Luscinia megarhynchos*) (1 ex.) fotografiat a can Tòfol del racó.
Diumenge, 2 d'agost del 2026, a les 8,32 hores.
Observador: Vicenç Roig

Oriol (*Oriolus oriolus*) (1 ex.) fotografiat a Torrelletes.
Dissabte, 1 d'agost del 2026, a les 9,45 hores.
Observador: Vicenç Roig

Picot garser gros (*Dendrocopos major*) (1 ex.) fotografiat a can Nicolau.
Dissabte, 1 d'agost del 2026, a les 8,20 hores.
Observador: Vicenç Roig

Acompanyem aquest full informatiu amb el número 292 de la Col·lecció Documents d'ant, que porta el títol "Proust i Darwin".

Hem confeccionat aquest document amb l'article "Proust, Darwin i el sexe de les plantes" publicat al número 128 de la revista Mètode de la Universitat de València. L'autor és Martí Domínguez que, alhora, és el director de la publicació.

Ho hem complementat amb dos articles de Jordi Serrallonga i Agustí Camós que fan referència a l'exposició "Darwin botànic" feta a l'Hivernacle del parc de la Ciutadella de Barcelona i que fou comissariada pel mateix Martí Domínguez.

Hi hem afegit un article de Pau Carazo "Heretaran la terra" també publicat al mateix número de Mètode.

I, finalment, un altre article d'Adriana Martínez que tracta sobre les plantes excepcionals del Jardí Botànic de la Universitat de València publicat a la web de Mètode.

Del 3 de març al 31 de maig del 2026 va restar oberta a l'Hivernacle de la Ciutadella de Barcelona l'exposició Darwin botànic.

Com a complements del document, a continuació, reproduïm la presentació de l'exposició a la web del Museu de Ciències Naturals de Barcelona i, després, una informació publicada al diari Ara, el 6 de març del 2026, sobre l'exposició.

Les plantes com a evidència de l'evolució

Charles Darwin és conegut per la teoria de la selecció natural que sovint s'associa amb el món animal i és recordat, principalment, com un zoòleg. No obstant això, el científic anglès va recórrer sovint a l'estudi de les plantes com a eina fonamental per testar la seva teoria de l'evolució.

Dels 15 llibres que va publicar, 6 estaven dedicats a les plantes. I entre aquestes, va centrar-se en l'estudi de les orquídies, les plantes carnívores, les primules, les enfiladisses, salicàries i plantes hortícoles.

L'exposició ens convida a entrar en el laboratori de Darwin on les protagonistes són un centenar de plantes vives de les espècies amb les que experimentava, acompanyades d'il·lustracions, maquetes i dispositius d'olor. Aquestes plantes i flors relaten per ordre cronològic els descobriments que testaven la teoria que trasbalsaria el món i canviaria per sempre la nostra concepció de la natura.

La mostra també ens descobreix un Darwin més humà i més proper, que experimentava a l'hort i a l'hivernacle de Down House, a prop de Londres amb l'ajuda de la seva família i col·laboradors aficionats a la jardineria.

Comissari exposició: Martí Domínguez Romero

És doctor en Biologia i professor de Periodisme de la Universitat de València. Ha estat guardonat amb el Premi Nacional de Periodisme com a director de la revista científica Mètode. Com a novel·lista, és autor de la trilogia formada per Les confidències del comte de Buffon, El pintor de Goethe i El retorn de Voltaire. També és autor de la novel·la La sega (2016, Premi de la Crítica i Premi Serra d'Or), de L'esperit del temps (2019, Premi Òmnium a la Millor Novel·la de l'Any), Mater (2022, Premi Proa de Novel·la) i Ingrata pàtria (2025). Com a assagista, ha estat distingit també el Premi Carles Rahola per El somni de Lucreci (2013) i el Premi de les Bones Lletres per Del natural (2023).

Darwin Botànic és la primera exposició que el Museu de Ciències Naturals de Barcelona produeix a l'Hivernacle del parc de la Ciutadella que recentment ha passat a formar part del conjunt d'equipaments del Museu.

El Darwin més desconegut: quin paper va jugar una orquídia en la teoria de l'evolució?

El Museu de Ciències Naturals de Barcelona ofereix un passeig pels descobriments del naturalista anglès en el camp de la botànica

Avril Pardos Casado – Barcelona - 06/03/2026

Vista de l'exposició Darwin Botànic. Pep Herrero

A la històrica Down House, la casa on va viure Charles Darwin durant 40 anys a la localitat anglesa de Kent, hi havia un espai que va ser clau per desenvolupar la teoria de l'evolució que donaria renom mundial al naturalista anglès. I no és la taula on va escriure L'origen de les espècies, sinó el seu jardí. Allà, Darwin hi va passar hores fent petits experiments amb plantes, com l'anomenada orquídia de Darwin o orquídia de Nadal, procedent de Madagascar. És una espècie molt particular, que té un nectari extraordinàriament llarg, de més de 20 centímetres. El científic va predir l'existència d'un insecte capaç

d'arribar al nèctar ocult. La papallona seria descoberta dècades després, confirmant una intuïció basada exclusivament en l'observació botànica.

“Quan parlem de Darwin, sempre pensem en el Darwin dels pinsans, de les Galápagos. Però, en realitat, el que la gent desconeix és que Darwin va ser un extraordinari botànic i que va dedicar sis llibres al tema. Això és desconegut per al gran públic”, afirma Martí Domínguez, comissari de l'exposició que el Museu de Ciències Naturals, MCNB, inaugura aquest 7 de març i que, precisament, reivindica la dimensió botànica de Charles Darwin i convida el públic a redescobrir el científic des d'aquesta perspectiva menys coneguda.

L'orquídia de Darwin, una espècie molt buscada, a l'exposició. Avril Pardos Casado.

La tesi central de la mostra està clara: sense les seves recerques sobre orquídiades, plantes carnívores o moviments vegetals, la teoria de l'evolució quedaria coixa. Domínguez fa anys que estudia l'obra darwiniana i subratlla la necessitat de corregir una imatge incompleta del naturalista anglès.

Instal·lada a l'Hivernacle del Parc de la Ciutadella, Darwin botànic proposa un viatge per la cara més oculta del biòleg, amb plantes vives i espècimens històrics. Una d'elles és, evidentment, l'orquídia de Darwin. “És una peça extraordinària, una espècie molt buscada”, diu el comissari.

La mostra també vol recrear amb la seva escenografia l'ambient domèstic en què el biòleg treballava, reproduint el que era l'hivernacle/el jardí de Darwin d'una manera grosso modo. L'Hivernacle barceloní es converteix així en un pont entre la Down House a Kent i la Ciutadella, entre el segle XIX i el XXI.

Amb aquesta exposició, el museu convida a mirar més enllà dels pinsans. Aquesta cara més oculta de Darwin no és un apèndix menor, sinó una peça clau del seu llegat intel·lectual. Entre plantes, el públic podrà descobrir un científic pacient i obsessionat amb els detalls florals.

La secció de plantes enfiladisses del Darwin Botànic. Pep Herrero.

Es vol posar l'accent en el caràcter innovador del projecte. “És una aposta per transmetre, en aquest cas, un coneixement evolutiu, botànic, a la societat i per demostrar que, amb totes les particularitats d'aquest edifici, són capaços també de fer exposicions de gran interès científic, històric i patrimonial”, diu Carles Lalueza-Fox, director del MCNB. La dificultat logística no és menor: espècies adaptades a condicions molt diverses conviuen en un mateix espai, algunes d'elles en plena floració per il·lustrar els experiments darwinians sobre pol·linització i reproducció.

La mostra és també una declaració d'intencions sobre el paper de l'Hivernacle com a equipament científic. “Aquesta exposició és una demostració que aquest equipament que tenim pot actuar també com un subministrament cultural i científic, a part d'òbviament, patrimonial i estètic”, afegeix Lalueza-Fox. L'objectiu és transmetre coneixement evolutiu i botànic al gran públic, demostrant que la història de la ciència també es pot explicar amb fulles, arrels i flors reals.

Vista d'algunes de les diferents plantes que es poden veure a l'exposició. Pep Herrero.

RECULL DE PREMSA

Acompanyem aquest full informatiu amb un recull de premsa, el número 210 dins de la col·lecció, que porta el títol “Plater”.

S’ha confeït amb articles d’opinió, editorials i informacions publicades entre el juliol i l’agost del 2026, als diaris El Punt Avui, Ara, Segre, La Vanguardia, Diari de Girona, i als digitals Vilaweb, Nació, Diari de Barcelona i El nacional.

Aquestes opinions i informacions fan referència a la finalització del termini de tres mesos d’informació pública del PLATER, el pla territorial sectorial que zonifica les zones d’implantació a Catalunya de les energies renovables. Aquestes zones on es poden instal·lar els equipaments de generació elèctrica eòlica i fotovoltaica, les línies elèctriques d’evacuació i les bateries d’emmagatzematge.

La tramitació d’aquest pla ha generat una gran polèmica i s’hi ha presentat un gran nombre d’al·legacions, de forma que el govern vol allargar la seva tramitació, obrint nous períodes de participació, fins passades les eleccions locals a l’estiu del 2027.

Com a complement d’aquest recull de premsa reproduïm, a continuació, la informació que es pot trobar a la web de la Generalitat de Catalunya i, concretament, a la secció de l’Institut Català de l’Energia.

Pla territorial sectorial per a la generació elèctrica eòlica i fotovoltaica, les seves línies d’evacuació i els seus elements d’emmagatzematge (PLATER)

El PLATER és el pla territorial sectorial que ordena la implantació de les energies renovables i els seus equipaments associats a Catalunya. El pla dona una resposta simultània a l’emergència climàtica, la dependència energètica exterior i la competitivitat de Catalunya, amb la mínima afectació sobre els valors presents en el territori com el patrimoni natural o els espais agraris.

Determina la distribució de les instal·lacions d’aprofitament de les energies renovables necessàries i que permeten la seva ordenació, l’eòlica terrestre i la fotovoltaica, per a la transició energètica a Catalunya, segons les previsions de la PROENCAT 2050 per tal que el país pugui descarbonitzar el seu model energètic.

El Pla actua com a instrument de la planificació territorial i energètica que ordena i prioritza la implantació de les energies renovables salvaguardant la seguretat jurídica, l’eficiència en la tramitació i l’equilibri territorial. El seu enfocament prioritza la instal·lació de renovables en els edificis i els sòls artificialitzats i ordena la implantació en sòls no artificialitzats mitjançant una robusta metodologia basada en l’aplicació de criteris diversos que permeten determinar la capacitat d’acollida de cada territori per a la implantació de les energies renovables.

D’acord amb la Prospectiva Energètica de Catalunya 2050, la descarbonització del sistema energètic català requereix la instal·lació de fins a 62.000 MW d’energia renovable fins a l’any 2050, incloent-hi els ja instal·lats i autoritzats. L’objectiu és que 14.000 MW s’instal·lin en edificis i espais artificialitzats, i la resta haurà de situar-se en espais no artificialitzats, amb una ocupació prevista de sòl equivalent a l’1,2% del territori de Catalunya.

Els principis que s’han aplicat al desenvolupament del PLATER són:

1. **Suficiència:** Permetrà instal·lar la potència renovable necessària per complir els objectius energètics de Catalunya
2. **Enfocament holístic:** Té en compte tots els àmbits que interaccionen amb les renovables i cerca un equilibri per a compatibilitzar-ne el seu ús.
3. **Visió global:** S’aplica una metodologia homogènia per a tot Catalunya
4. **Cohesió territorial:** Cada territori hi prendrà part en aquells objectius en què tingui unes millors condicions..
5. **Participació local:** Compta amb diversos processos participatius i integra la participació de les administracions locals.
6. **Resiliència:** Ha de ser capaç de donar resposta als escenaris canviants a partir de l’aprovació i d’adaptar-s’hi.

Motivació

Facilitar la integració de les energies renovables (eòlica terrestre i solar fotovoltaica) en el territori, tenint en compte tots els aspectes tècnics, ambientals, paisatgístics, socials, agrícoles i culturals en la definició de les zones seleccionades. El pla assumeix els objectius de la Llei catalana de canvi climàtic i concreta la visió a llarg termini de la PRONECAT 2050 respecte a la producció d’energia.

Objectiu

Definir les zones on implantar les energies renovables a partir de la seva capacitat d’acollida.

Fixar objectius comarcals i municipals per l’eòlica terrestre i per la solar fotovoltaica.

Definir zones de prioritat superior de les energies renovables.

Establir una proposta de passadissos de les línies d’evacuació d’alta tensió necessàries per transportar l’energia elèctrica des dels punts de producció als de consum.

Incorporar la normativa necessària per fer-ne possible el compliment.

Metodologia d’elaboració

El PLATER utilitza una metodologia pròpia basada en l’ús de Sistemes d’Informació Geogràfica (SIG) per analitzar tota la informació disponible de tipus agrícola, ambiental, urbanística, territorial, paisatgística, cultural i energètica. La informació es troba en forma de capes geogràfiques elaborades pels organismes competents, els quals han participat en el procés de selecció d’aquelles més rellevants per cada aspecte que s’ha tingut en compte.

Aquesta metodologia és única i vàlida per a tot el territori de Catalunya.

Per a l’elaboració del PLATER s’han utilitzat 141 capes d’informació per valorar la capacitat d’acollida de Catalunya per a les tecnologies eòlica terrestre d’una banda i solar fotovoltaica de l’altra, dividint i analitzant el conjunt de la superfície de Catalunya.

A grans trets, la metodologia emprada per a valorar la capacitat d’acollida del sòl no urbanitzable es basa en els següents punts:

Identificar les zones no aptes per a la implantació de renovables.

Identificar les zones aptes en què aplica algun criteri que interacciona amb l'eòlica i la fotovoltaica.

Assignar un valor de ponderació a cada criteri.

Obtenir el mapa de capacitat d'acollida de les energies renovables (un per l'eòlica i un per la solar fotovoltaica).

Definir les zones prioritàries.

Establir objectius comarcals i municipals.

Marc Normatiu

A Catalunya, les bases del Pacte Nacional per a la Transició Energètica de Catalunya (PNTE) i la Llei 16/2017, de l'1 d'agost, del canvi climàtic, ambdós aprovats l'any 2017, configuren el marc de referència per a la transició cap a un model energètic neutre en emissions de gasos amb efecte d'hivernacle l'any 2050, basat en les energies renovables autòctones, eficient, competitiu, just i amb participació dels consumidors.

L'Acord de Govern de declaració d'emergència climàtica, aprovat el 14 de maig de 2019, declara la necessitat d'elaborar «una estratègia territorial per a la implantació de les instal·lacions d'energia renovable, fonamentalment eòlica i fotovoltaica, necessàries per a desenvolupar la transició energètica a Catalunya i complir amb els objectius de la Llei del canvi climàtic en matèria d'energia.»

El Decret llei 16/2019, de 26 de novembre, de mesures urgents per a l'emergència climàtica i l'impuls a les energies renovables busca assolir els objectius fixats per la Llei del canvi climàtic. Amb aquest propòsit, modifica el Decret legislatiu 1/2010, de 3 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'urbanisme (TRLU), per facilitar i simplificar la implantació de les instal·lacions per a l'aprofitament de l'energia solar i eòlica. També regula el règim d'autorització de les instal·lacions de producció d'energia eòlica i d'energia solar fotovoltaica en l'àmbit de les competències de la Generalitat de Catalunya, circumscrites a instal·lacions de potència inferior o igual a 50 MW, i estableix l'exempció d'autoritzacions per a les instal·lacions de potència igual o inferior a 500 kW. En defineix els criteris de participació social, energètics, ambientals, urbanístics, paisatgístics i agronòmics que han de regir la seva implantació, integrant el procés de tramitació mediambiental i urbanística dels projectes d'energies renovables, segons la normativa vigent, i simplifica el procediment administratiu aplicable a la seva autorització. D'acord amb la disposició final primera, el procediment d'autorització, contingut al capítol 4, és modificable per decret.

Al seu torn, el Decret llei 24/2021, de 26 d'octubre, d'acceleració del desplegament de les energies renovables distribuïdes i participades, modifica el Decret llei 16/2019 i hi introdueix mesures per millorar l'acceptació social dels projectes d'energies renovables, compatibilitzar l'activitat agrària amb la de producció d'energies renovables i vetllar per la conservació de la biodiversitat, l'ordenació territorial i el desenvolupament sostenible del medi rural.

El Decret llei 24/2021, de 26 d'octubre, també estableix a la disposició addicional primera que «El Govern ha d'acordar la formulació del Pla territorial sectorial per a la generació elèctrica eòlica i fotovoltaica, les seves línies d'evacuació i els seus elements d'emmagatzematge».

Per tal d'executar aquest mandat, l'Acord de Govern de 3 de maig de 2022 encarrega la formulació del PLATER a l'Institut Català d'Energia (ICAEN).

D'altra banda, l'Acord de Govern de 13 de juny de 2023 aprova la Prospectiva Energètica de Catalunya 2050 (PROENCAT). D'acord amb les necessitats i objectius energètics que presenta la PROENCAT, per a l'any 2050 es pretén assolir un objectiu d'energia eòlica terrestre i solar fotovoltaica a terra de 23.136 MW i 19.394,3 MW, respectivament, així com 11.144,4 GW en solar fotovoltaica en teulades i 2.614 MW zones antropitzades. El PLATER es troba íntimament relacionat amb aquests objectius, erigint-se com una peça clau per al seu assoliment.

Des de la vessant territorial es defineix que els plans territorials sectorials són una figura d'ordenació territorial prevista a la Llei 23/1983, de 21 de novembre, de política territorial, d'una temàtica sectorial que elaboren els diferents departaments i que tenen incidència en tot el territori de Catalunya.

Avaluació Ambiental

El PLATER és un pla sotmès a un procés d'avaluació ambiental estratègica de plans i programes. La primera fase de l'avaluació ambiental comença amb la presentació per part de l'ICAEN del document inicial estratègic (DIE) a l'òrgan ambiental de la Generalitat de Catalunya. L'òrgan ambiental va recollir de tots els actors representatius un seguit de recomanacions i criteris a incloure al pla i va elaborar el document d'abast.

Actualment el pla ha finalitzat l'elaboració del document ambiental estratègic del pla, document que es sotmetrà a informació pública, juntament amb el pla.

Participació

El PLATER té dos mecanismes de participació formal: el vinculat al contingut explícit del pla territorial i el vinculat a la seva avaluació ambiental. Tots dos alimenten els documents finals, però analitzen aspectes diferents.

La participació sobre el contingut explícit del pla va començar amb la «consulta pública prèvia a l'elaboració del PLATER» (maig-juliol de 2023), en la qual es va exposar el plantejament i els objectius del pla. Els resultats de la consulta es van resumir en el document de retorn del procés participatiu. En paral·lel, es va iniciar la participació pública de l'avaluació ambiental amb la presentació del document inicial estratègic a l'òrgan ambiental de la Generalitat de Catalunya.

Abans de la fase d'informació pública, entre els mesos de novembre de 2025 i març de 2026, els resultats preliminars del PLATER es van presentar a tots els ajuntaments a través de reunions a escala de consell comarcal i de l'Aran. També s'ha dut a terme la fase de participació ciutadana, la qual buscava presentar la primera versió del pla a la ciutadania i recollir les seves aportacions per millorar-lo de cara a la informació pública.

Ja s'ha tancat el tràmit d'informació pública i audiència, que ha tingut una durada extraordinària de tres mesos, durant el qual s'han recollit al·legacions i aportacions de tota la societat catalana. Aquestes esmenes s'estudiaran per a la seva inclusió en el document, i quan es completi aquesta fase s'obrirà un segon període d'informació pública i audiència.

LLISTA DE PRIMERES OBSERVACIONS D'ESPÈCIES ESTIVALS

Falciot negre (*Apus apus*). Vicenç Roig. 26/5/2026. Raval Roig.

A finals d'agost ja s'ha rebut comunicació al grup d'ornitologia d'observacions d'**Abellerol** (*Merops apiaster*), **Oriol** (*Oriolus oriolus*), **Colltort** (*Jynx torquilla*), **Ballester** (*Tachymarpys melba*), **Falciot negre** (*Apus apus*), **Oreneta cuablanca** (*Delichon urbica*), **Oreneta comuna** (*Hirundo rústica*), **Oreneta cua-rogenca** (*Cecropis rufula*), **Mosquiter de passa** (*Phylloscopus trochilus*), **Mosquiter pàl·lid** (*Phylloscopus bonelli*), **Xot** (*Otus scops*), **Àguila marcenca** (*Circetus gallicus*), **Falcó mostatxut** (*Falco subbuteo*), **Tallareta comuna** (*Curruca communis*), **Tallarol gros** (*Sylvia borin*), **Tallarol de garriga** (*Curruca iberiae*), **Rossinyol comú** (*Luscinia megarhynchos*), **Bosqueta comuna** (*Hippolais polyglotta*), **Bitxac rogenç** (*Saxicola rubetra*), **Còlit gris** (*Oenanthe oenanthe*), **Capsigrany** (*Lanius senator*), **Mastegatxex** (*Ficedula hypoleuca*), **Papamosques gris** (*Muscicapa striata*), **Gaig Blau** (*Coracias garrulus*), **Tórtora** (*Streptopelia turtur*), **Enganyapastors** (*Caprimulgus europaeus*) i **Cotxa cua-roja** (*Phoenicurus phoenicurus*).

Oriol (*Oriolus oriolus*). Isabel Mora. 15/7/2020. Can Güell.

Una de les activitats que realitza cada any el grup d'ornitologia és la llista de les primeres observacions d'aus estivals. Es tracta de recollir la primera observació de cada espècie dels diversos observadors locals.

Algunes espècies, en el nostre entorn, no es detecten fins ben entrat l'estiu. D'altres, que només s'observen de pas, durant la migració, si no es detecten en el pas de la primavera no es poden tornar a detectar fins al setembre o l'octubre.

Per tant, encara és possible detectar alguna altra espècie durant la migració de la tardor.

Podeu comunicar les vostres observacions (espècie, dia, hora, lloc i observadors) al grup d'ornitologia.

Si hi voleu col·laborar, per a comunicar-ho, podeu venir a les reunions del grup d'ornitologia, també podeu donar les dades a un membre del grup o ho podeu enviar per correu electrònic a l'adreça de la nostra associació:

ant.laformiga@gmail.com

També podeu entrar les vostres observacions al projecte Observacions ornitològiques de l'ANT dins de la plataforma Minka. S'hi pot entrar des de la web de l'ANT i, si no ho heu fet, cal registrar-se. És a l'adreça següent:

<https://minka-sdg.org/projects/observacions-ornitologiques-ant>

Abellerol (*Merops apiaster*). Neus Planas. 9/7/2021. Can Mas.

ser membre de l'ANT.

Es pot fer en aquest enllaç:

<https://chat.whatsapp.com/LJBRvkfrblbBzyDtpEXYiK>

Després, com cada any, es publicarà la llista de primeres observacions d'aus estivals a Torrelles de Llobregat en aquest full informatiu.

MENJADORES PER ALS OCELLS

Mallerenga carbonera (*Parus major*) i Lluer (*Spinus spinus*) en una menjadora amb cacauet del model de reixeta fet als tallers organitzats pel grup d'ornitologia. 28/2/2024. Josep Callau.

Així com a finals d'hivern i principis de la primavera el grup d'ornitologia de la nostra entitat va recomanar la retirada de les menjadores per als ocells, a partir de finals de setembre, es recomana tornar-les a posar.

A la tardor i a l'hivern, és quan arriben els ocells hivernants provinents del nord d'Europa que s'allunyen dels freds més rigorosos en busca d'aliment. També és el temps més adequat per posar menjadores a l'abast dels ocells que hi ha habitualment en el nostre entorn.

Si es vol ajudar, amb una aportació d'aliment suplementari, als ocells i, alhora, es vol gaudir de la seva presència propera

per observar-los, ara és un bon moment per posar les menjadores.

Se'ls hi pot proporcionar l'aliment per a ocells que es ven normalment en les graneries. És molt efectiu el cacauet cru. Recordeu que l'aliment no pot ser salat ni torrat.

A Torrelles de Llobregat, a la botiga de la Cooperativa Agrícola, subministren cacauet cru i gra.

Després de fer els tallers de menjadores, els anys 2019 i 2021, es va obrir un projecte dins de la plataforma de ciència ciutadana, aleshores denominada Natusfera i, ara, Minka, on es poden introduir totes les observacions d'ocells visitant les menjadores instal·lades.

Si poseu les menjadores i feu fotografies dels ocells que les visiten, podeu entrar les vostres observacions a la següent adreça:

<https://minka-sdg.org/projects/projecte-menjadores>

Fins a finals de l'hivern 2025/2026 s'havien entrat en aquest projecte 1.901 observacions de les 14 espècies d'ocells següents:

Lluer (*Spinus spinus*)
Mallerenga blava (*Cyanistes caeruleus*)
Mallerenga carbonera (*Parus major*)
Pardal comú (*Passer domesticus*)
Mallerenga emplomallada (*Lophophanes cristatus*)
Tallarol capnegre (*Curruca melanocephala*)
Mallerenga petita (*Periparus ater*)
Tallarol de casquet (*Sylvia atricapilla*)
Pit-roig (*Erithacus rubecula*)
Cotxa fumada (*Phoenicurus ochruros*)
Pinsà comú (*Fringilla coelebs*)
Bruei (*Regulus ignicapilla*)
Cuereta blanca (*Motacilla alba*)
Merla (*Turdus merula*)

Mallerenga emplomallada (*Lophophanes cristatus*). 28/1/2021. Tomás Blasco.

Cal dir que les observacions introduïdes d'algunes espècies són menjant a terra, per sota de les menjadores de reixeta, o en menjadores obertes.

EL DURBEC A TORRELLES DE LLOBREGAT

Horts de la font del Cucut. 7/2/2025. Vicenç Roig.

Amb l'observació d'un exemplar jove de **Durbec** (*Coccothraustes coccothraustes*), el juliol del 2026, a la vall de can Reinal, s'ha confirmat la nidificació d'aquesta espècie a l'entorn de Torrelles de Llobregat.

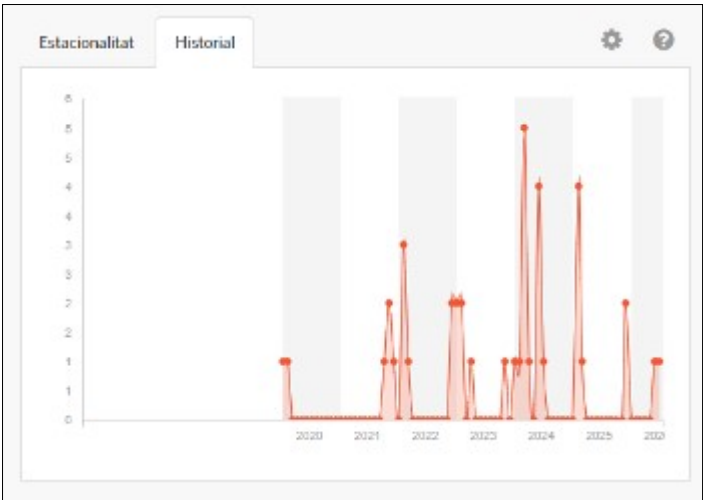
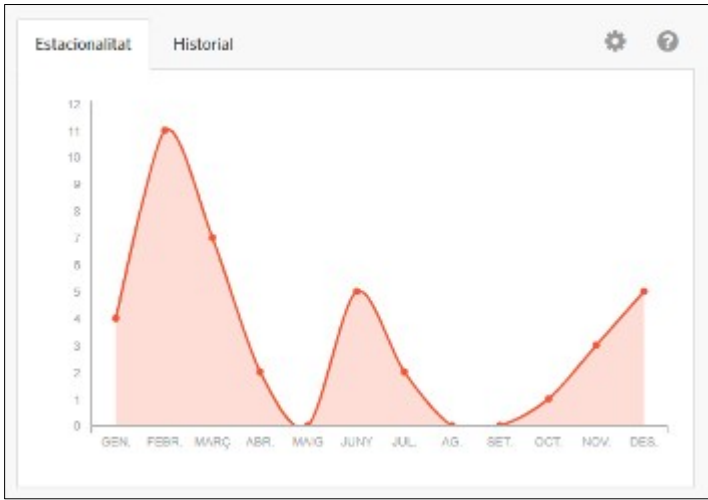
La primera observació estival de Durbec a Torrelles de Llobregat la va fer Juan Mora amb càmera parany a la font del Safareiget, el 2 de juny del 2021. El vídeo es pot veure a l'àlbum de fauna de la web de l'ANT.

A la plataforma Minka hi ha introduïdes, des del 2020, 40 observacions de Durbec, d'aquestes només 7 són estivals, dels mesos de juny i juliol dels anys 2024 i 2026.

En canvi, a l'any 2025, només es van fer observacions el febrer i el desembre.

Cal dir que per validar una observació a Minka cal introduir-hi una fotografia o una gravació de so. En aquest cas només són fotografies.

A continuació reproduïm les gràfiques de l'estacionalitat d'aquestes quaranta observacions i també l'historial des del 2020, any en què es va iniciar el projecte.

Segons les taules fenològiques elaborades pel grup d'ornitologia de l'ANT, des de l'any 2000 fins el 2025 es van recollir observacions d'aquesta espècie en l'entorn de Torrelles de Llobregat en els mesos i anys següents:

2000	Desembre
2001	Març
2006	Gener / Març
2014	Novembre
2017	Novembre / Desembre
2018	Gener / Febrer / Març / Abril
2019	Gener / Desembre
2020	Gener / Febrer / Març
2021	Novembre / Desembre
2022	Gener / Febrer / Març / Abril / Desembre
2023	Gener / Febrer / Novembre
2024	Gener / Febrer / Març / Abril / Maig / Juny / Juliol
2025	Febrer / Desembre

Captura de pantalla del vídeo gravat a la font del Safareiget. 2/6/2021. Juan Mora.

Entre els anys 2000 i el 2016 es van fer observacions hivernals els anys 2000, 2001, 2006 i 2014. És a partir de l'any 2017 que ja hi ha observacions hivernals cada any.

A banda de l'observació concreta del juny del 2021, no és fins l'any 2024 que hi ha observacions en els mesos de juny i juliol a la vall de can Reinal.

És a la vall de can Reinal on, amb observacions del juny, juliol i agost del 2026, s'ha pogut observar un exemplar jove de

Mapa de freqüència d'aparició

Segons el SIOC el Durbec, a Catalunya, és un nidificant molt rar de distribució molt irregular. Migrador i hivernant més regular, tot i que de distribució més aviat localitzada, i que pot variar en nombre significativament segons els anys. La població nidificant a Catalunya s'estima entre 200 i 600 parelles, segons les dades obtingudes entre els anys 2015 i 2018 per al tercer Atles d'ocells nidificants de Catalunya.

Aquest mapa indica la probabilitat de detectar l'espècie a cada quadrat de 500 m en el període reproductor (anys 2015-2018), incloses àrees vitals i localitats on es troben individus no reproductors. S'ha generat amb tècniques de modelització a partir de les dades dels mostratges estandarditzats de quadrats UTM 1x1 km.

Vall de can Reinal. 9/7/2024. Vicenç Roig.

Mapes de canvi de distribució

Aquests 3 mapes, mostren la distribució de presència reproductora de l'espècie en el reticle UTM10km, a cada un dels tres Atles d'ocells nidificants de Catalunya (Atles 1: 1975-1983, Atles 2: 1999-2002 i Atles 3: 2015-2018) a partir de totes les observacions recollides i validades en cadascun dels atles. S'hi indica els índexs de canvi en el nombre de quadrats UTM10km ocupats entre l'Atles 1 i l'Atles 3, i entre l'Atles 2 i l'Atles 3, respectivament.

Vall de can Reinal. 7/3/2024. Vicenç Roig.

Patró fenològic

Aquest gràfic mostra l'evolució de la freqüència d'observació de l'espècie (% de llistes completes d'ornitho.cat que contenen l'espècie) al llarg de l'any. Les dades s'agrupen setmanalment. És una captura de pantalla d'inicis del mes d'agost.

Projecte Ornitho.cat

Ornitho.cat és el portal web dedicat a l'intercanvi d'informació sobre les observacions d'ocells i d'altres classes d'éssers vius.

CONTROL DELS CANYARS D'ARUNDO DONAX

La canya (*Arundo donax*) que es troba en el nostre entorn, a les vores de la riera i els torrents, té diverses denominacions a Catalunya com ara canya de Sant Joan, comuna, de torrent, normal, vana, vera, canyamel, americana... Encara que aquest últim nom, a Torrelles, el donem a una altra espècie.

Sembla que era una espècie originària d'Àsia, però, des de molt antic, es va plantar i naturalitzar a la conca del Mediterrani. Actualment es considera una espècie invasora.

No fa pas gaires anys era aprofitada per a usos agraris, de cistelleria, de construcció i, fins i tot, per a instruments musicals.

A Torrelles de Llobregat, en el segle passat, es tallaven anualment tots els canyars pels mateixos pagesos que treballaven els horts a la vora de les ribes. Es tallaven les canyes, es llossaven i es clavaven per acompanyar les plantes enfiladisses.

Actualment amb la davallada de l'agricultura els canyars van creixent i les administracions es veuen obligades a desbrossar periòdicament els marges de rieres i torrents per evitar-ne el creixement i el perill d'incendis.

La feina de control dels canyars és molt feixuga, es poden tallar, desbrossar o cremar però tornen a rebrotar. Per fer-la desaparèixer caldria extreure les arrels rizomatoses amb maquinària pesada, cosa molt perillosa per als sistemes naturals fluvials.

A continuació reproduïm un article publicat a la web del Gepec sobre una prova de pasturatge amb burros.

Un ramat de rucs per combatre la canya americana: prova pilot amb èxit al Penedès

juliol 13, 2026

La primera prova pilot a Catalunya que utilitza rucs per controlar la canya americana (*Arundo donax*) ha acabat amb resultats prometedors. El projecte, impulsat pel GEPEC-EdC amb el suport de la Fundació Pinnae, demostra que la pastura dirigida pot ser una alternativa sostenible i efectiva als mètodes tradicionals.

Cada any, les administracions destinen milions d'euros a controlar la canya americana, una de les plantes invasores més problemàtiques dels ecosistemes fluvials mediterranis. La seva gran capacitat de rebrot fa que els mètodes mecànics sovint siguin poc efectius a llarg termini.

Una prova pilot pionera

Durant els darrers mesos, un ramat de rucs ha pasturat en tres parcel·les experimentals de la Riera de la Bisbal per fer control de la canya americana. L'objectiu ha estat analitzar com influeixen factors com la densitat de canya o el tipus de terreny en el comportament dels animals i en la seva capacitat per controlar la vegetació.

Abans d'iniciar l'experiment, es va elaborar un inventari detallat de la vegetació per conèixer quines espècies hi havia i quines consumien els rucs.

Imatge aèria maig 2026

Els primers resultats són clars: els animals contribueixen a mantenir sota control la canya americana. Ho fan tallant-ne les tiges per alimentar-se de les parts més tendres i, en alguns casos, remouent parcialment les rizomes, les arrels superficials, fet que en debilita el creixement.

Aquest comportament genera petites clarianes que faciliten la recuperació del bosc de ribera i afavoreixen la presència d'espècies autòctones com el saüc, l'esbarzer o la vinca, que ajuden a frenar l'expansió de la canya.

Tecnologia i benestar animal

Alguns dels rucs han estat equipats amb dispositius GPS que han permès registrar els seus moviments i patrons d'utilització de l'espai. Aquesta informació ha ajudat a determinar quines zones són més utilitzades, la intensitat de pastura i la relació entre el comportament

Paral·lelament, el projecte ha comptat amb un seguiment veterinari continuat per garantir el benestar dels animals. Les revisions efectuades durant tota l'experiència han confirmat que no s'ha detectat cap còlic ni cap alteració intestinal associada al consum de canya o de la vegetació present a les parcel·les, aportant així les primeres evidències sobre la compatibilitat d'aquest tipus de pastura amb la salut dels rucs.

Imatge aèria juliol 2026

Continuar generant coneixement científic

Els responsables del projecte consideren que aquesta primera

fase representa només el punt de partida. Les dades obtingudes permetran plantejar una segona fase amb un enfocament més científic, incorporant noves col·laboracions amb universitats i centres de recerca per aprofundir en aspectes com la velocitat de rebrot de la canya, la compactació del sòl, la infiltració de l'aigua, la dispersió de llavors, la recuperació de la vegetació autòctona i l'increment de biodiversitat associat al pasturatge.

L'objectiu és aprofundir en aspectes com la recuperació de la biodiversitat, la qualitat del sòl o la resposta de la vegetació a llarg termini, i valorar si aquest model es pot aplicar en altres rius i rieres afectats per la canya americana.

Un projecte possible gràcies al treball col·lectiu

Des del GEPEC-EdC volem agrair especialment el suport de la Fundació Pinnae, que ha fet possible aquesta iniciativa a través de la convocatòria Impuls pel Territori.

També destaquem la col·laboració de l'Ajuntament de Sant Jaume dels Domenys, que ha facilitat el contacte amb els propietaris dels terrenys, la implicació imprescindible de la Ramaderia Palau, responsable dels animals participants, la dedicació de totes les persones voluntàries que han tingut cura dels rucs durant aquests mesos i la col·laboració de l'ADF de Sant Jaume dels Domenys, que ha subministrat dipòsits i aigua permanent per garantir el benestar dels animals durant tota la prova pilot.

Més enllà dels resultats científics i ambientals, el projecte també ha tingut una important dimensió divulgativa i educativa. Durant aquests mesos ha contribuït a donar a conèixer entre la ciutadania la problemàtica que representa la canya americana als ecosistemes fluvials, una espècie invasora que desplaça

la vegetació autòctona, redueix la biodiversitat i obliga les administracions a destinar-hi importants recursos econòmics per al seu control. A més, prop d'un centenar d'alumnes del municipi on s'han dut a terme aquests experiments han pogut conèixer de primera mà aquesta iniciativa, descobrint el paper dels rucs en la restauració ecològica i la importància de conservar els boscos de ribera mitjançant solucions basades en la natura.

L'ENERGIA EÒLICA I ELS ESPAIS NATURALS PROTEGITS

En el lliurament d'aquest mes de setembre s'inclou un recull de premsa amb informacions i articles d'opinió sobre la tramitació per part del govern de la Generalitat de Catalunya del PLATER. Les informacions recullen el gran nombre d'al·legacions presentades, la polèmica generada i l'ajornament de l'aprovació fins a passades les eleccions locals del 2027.

Relacionat amb aquest tema ens fem ressò d'un article publicat a la web del Gepec sobre la renovació d'un parc eòlic al terme municipal de Tortosa. El reproduïm a continuació.

Alertem dels impactes de la modernització d'un parc eòlic al Baix Ebre en un espai natural protegit

juliol 2, 2026

Recentment des del GEPEC–EdC hem presentat al·legacions al projecte de modificació del parc eòlic del Baix Ebre, situat al terme municipal de Tortosa. La iniciativa, impulsada per l'empresa Parc Eòlic del Baix Ebre, S.A. (PEBESA), planteja la substitució dels actuals aerogeneradors per altres de més potents, amb l'objectiu d'augmentar la producció energètica. El projecte preveu retirar els 27 molins existents —en funcionament des de 1995— i reemplaçar-los per només tres aerogeneradors de grans dimensions. Tot i mantenir una potència total similar (4,05 MW), les noves turbines —que podrien arribar als 100 metres d'alçada fins a la punta de pala— permetrien multiplicar fins a 3,7 vegades la producció d'energia.

Un projecte eòlic dins d'un espai natural protegit

Malgrat els beneficis energètics, volem alertar que tant el parc actual com el projecte de remodelació es troben dins de l'espai natural protegit Serres de Cardó–El Boix, inclòs a la Xarxa Natura 2000 com a Zona d'Especial Conservació (ZEC), Lloc d'Interès comunitari (LIC) i Zona d'espacial protecció d'aus (ZEPA).

El document ambiental presentat pel promotor no demostra adequadament que la instal·lació sigui compatible amb la conservació dels valors naturals de l'espai. En aquest sentit, denunciem que l'estudi de fauna encara no està finalitzat ni s'ha posat a disposició durant el procés d'avaluació, un fet que considerem una mala praxi administrativa. Els estudis ambientals i faunístics són fonamentals ja que poden comportar limitacions severes als projectes d'energies renovables o fins i tot la seva prohibició.

Cal afegir també que l'article 8.2 del Decret Llei 16/2019, de 26 de novembre, de mesures urgents per a l'emergència climàtica i l'impuls a les energies renovables, estableix que els espais ZEPA són incompatibles amb la instal·lació de parcs eòlics. El parc eòlic del Baix Ebre va ser un dels primers de Catalunya, i quan es va fer, no hi havia tota la legislació actual en aquest sector; però en aquests moments, amb les normatives actuals hauria de ser incompatible. Per tant, caldria desmantellar l'actual projecte i regenerar tota la seva àrea d'ocupació.

Riscos per a espècies protegides

La biodiversitat de la zona és abundant, i entre ella destaca la presència pròxima de l'àguila cuabarrada (*Aquila fasciata*), i altres espècies d'aus i també quiròpters. Així, a l'espai podria viure el còlit negre (*Oenanthe leucura*), o ratpenats com el de ferradura mediterrània (*Rhinolophus euryale*) i el de ferradura gran (*Rhinolophus ferrumequinum*). Si hi fossin, es tractaria d'espècies protegides i amenaçades, que cal tenir en compte a l'hora d'avaluar els impactes.

El repte dels residus de les pales

Un altre assumpte que no és menor és què passarà amb les diferents parts dels actuals aerogeneradors. Si bé hi ha components que es poden reciclar fàcilment, les pales suposen un problema que inclús arriba a ser greu. L'entitat reclama que el projecte especifiqui amb claredat quina serà la gestió d'aquests residus, un aspecte que considera insuficientment detallat malgrat haver estat previst en el projecte original.

Transició energètica amb criteris ambientals

El GEPEC–EdC seguim defensant la necessitat d'avançar cap a la transició energètica justa i sostenible, i remarcuem que aquesta no es pot fer a costa dels espais protegits. “La producció d'energia renovable s'ha de planificar amb criteris ambientals rigorosos i prioritzant espais ja alterats”, apunta l'entitat.

En aquest cas, la remodelació del parc eòlic del Baix Ebre obre un debat clau sobre els límits de les renovables en zones d'alt valor ecològic.

GLOSSARI

Continuem aquesta secció, iniciada en el full informatiu del desembre del 2025, amb les següent paraules: **Arna** (rusc d'abelles) (1a accepció), **Estellar** (fer estelles de la llenya) (1a accepció) i **Unça** (mesura de pes antiga)(1a accepció).

ARNA f.

|| 1. Rusc d'abelles (Cat.); cast. colmena. No gos metre ne tenir abeyles dins lo vedat..., e qui contra farà, que pach per cascun dia per quada arna VI diners, doc. a. 1342 (BABL, xii, 43). Si alguna persona posarà, ora lo pou, arnes de abelles per cobrir alí ab palmes e ab terra, e si d'aquella terra e palmes gitarà en lo dit pou, sàpia que peguerà per cascuna veguada cinch sols, doc. a. 1385 (BABL, xii, 191). Qualsevulla que't furtarà la mel de la arna, Faules Isòp. 81. Vna arna noua de vidalbes sense fonell, doc. a. 1564 (arx. parr. de Sta. Col. de Q.).

|| 2. Estoig fet de canyes entreteixides o de fusta, que serveix per protegir la soca dels arbres tendres (Tortosa, Vinaròs, Xiva); cast. cajón. Refr.

—«Qui fica diners en arnes i en bestiar, perd son cabal sense plorar» (St. Esteve de Llitera, ap. Gomis Zool. 438).

Fon.: árne (Camprodon, Vendrell, Valls, Reus, Ollana); árne (Organyà, Fraga, Pradell); árna (Andorra, Isavarri, Perles, Solsona, Tamarit, Calasseit, Tortosa, Bot); árno (Esterri, Pont de S.); árne (Trempt, Ponts, Balaguer, Lleida, Artesa, Pradell, Massalcoreig, Sta. Col. de Q., Falset, Gadesa).

Sinòn.: || 1: buc, caera, casa d'abelles, rusc, tou, vaso;— || 2: caera.

Etim.: segons L. Spitzer (Zschr. r. Phil. xlix, 87), del llatí urna 'caixa', 'vas', potser amb contaminació de arca. Però és un origen difícilment admissible, principalment del punt de vista semàntic, car no hi ha cap testimoni documental que urna ni arca signifiquin 'rusc'. Es més probable que es tracti d'un mot pre-romà arna que devia significar 'escorça d'alzina', com ho significa encara avui el gallec arna (cf. Corominas DECast, i, 270). Probablement cal cercar l'origen en el celta (cf. J. Hubschmid en ELH, i, 62). En les Glosses de Reichenau, del segle VIII, ja es troba: «arna, vas apium».

DCVB Diccionari català - valencià - balear

ESTELLAR v.

|| 1. tr. Rompre fent estelles; cast. astillar, partir. Si fósets en un bosch hon hagués mil hòmens qui no faessen mas estallar lenya, Muntaner Cròn., c. 139. La destal nova ja el roure estella, Cases A., Poes. 60. «Tot lo dia hem estellat llenya». Estellar una ceba: llevar-ne els fulls del pom d'un en un (Empordà). a) fig. «El sol estella les pedres»: hiperb., per significar que fa el sol molt fort. Es miserables que s'han proposat estellar sa seua santa lley, Ignor. 29.

|| 2. refl. Rompre's a trossos, fent-se estelles; cast. partirse, estallar, reventar, estrellarse. Damunt les naus que cruixen i s'estellen, Atlàntida, introd. Ses campanes... repica qui repica, cuidant a estellar-se, Alcover Cont. 210. a) fig. Fer una acció molt violenta, amb grans contraccions o moviments. «Estellar-se de tossir», «—de riure», «—de plorar», etc. Es seu cor s'estella de goig, Alcover Cont. 36.

Fon.: æstə/á (pir-or., or., bal.); aste/á (occ., Maestr.); aste/ár (val.).

Sinòn.: asclar, esberlar.

Etim.: derivat de estella.

DCVB Diccionari català - valencià - balear

UNÇA (i dial onça). f.

|| 1. Pes equivalent a la dotzena part d'una lliura; cast. onza. Una quartera de sal a mesurar, una unça, un marc, una liura... és en la ciutat de Tortosa, Cost. Tort. I, xi, 3. Donaren mil unces de joyes al almirall, Muntaner Cròn., c. 84. La quarta part de una onza, doc. a. 1387 (Col. Bof. viii, 244). Trenta unces de pa cuyt, Ordin. Palat. 172. Lo march haie e contingue en si VIII onces, e onça haia e contingue en si vint e quatre diners que sien de setze sols lo march, Furs Val. (ap. Ribelles Biblgr. i, 348). Voler endolcir la mar ab una onça de sucre, Metge Somni, iv. Pel darrer estranger que's trobe..., la darrera unça de plom, Collell Flor. 112. a) Pesal del dit pes. Tres unsas de coure foradadas, doc. a. 1396 (Hist. Sóller, i, 274).

|| 2. Moneda d'or que pesava una unça i valia setze duros; cast. onza, doblón de a ocho. E unça ual VII morabatins, e morabatin ual II argens, e unsa de or de Ualència ual II morabatins, doc. segle XIII (Anuari IEC, i, 307). C unces d'or de València qui són CC morabatins, Ordon. Bath 101.

Loc.

—Fer-se tres unces (mall.) o Fer-se quinze unces (men.) d'una cosa: no preocupar-se'n, no importar-li gens, esser-li tot igual. Pero ell se'n regalava y se'n feya tres unsas de tots, Aguiló C., Rond. de R. 16.

Refr.—a) «Més val onça que lliura»: significa que sempre cal triar allò que val més (val.).—b) «Una unça toma un quintar»: significa que els diners arriben a fer caure grans voluntats i reputacions (mall.).—c) «En Quart, mai apleguen a onça»: es diu humorísticament referint-se als habitants de Quart de Poblet, fent un joc de paraules entre el nom del poble de Quart i el quart d'unça (val.).

Fon.: únse (or., bal.); ónse, ónsa (occ., val.).

Intens.: unceta, unçota.

Etim.: del llatí ūncia, mat. sign. ||1.

DCVB Diccionari català - valencià - balear

CALENDARI DE REUNIONS

Dijous, 24 de setembre del 2026, a les 20,30 hores, a la masoveria de can Sostres. **Reunió del grup d'ornitologia.**

Dijous, 24 de setembre del 2026, a les 21 hores, a la masoveria de can Sostres. **Reunió de junta directiva.**

Les reunions de la junta directiva de l'ANT són obertes a la participació de tots els membres de l'associació, amb veu i sense vot.
Les reunions del grup d'ornitologia són obertes a la participació de totes aquelles persones que tinguin interès en el món de les aus.

ACTIVITATS DE L'ANT

diumenge
13 de setembre del 2026
de les 16 a les 19 hores

Seguiment de la migració de les aus planadores
Sortida al turó de la Bruguera

Organitzada pel grup d'ornitologia, és una activitat oberta a la participació de totes les persones que hi estiguin interessades, per observar el pas de les aus planadores.

dissabte
3 d'octubre del 2026
de les 9 a les 12 hores

Seguiment de la migració de les aus planadores
Sortida al turó de la Bruguera

Organitzada pel grup d'ornitologia, és una activitat oberta a la participació de totes les persones que hi estiguin interessades, per observar el pas de les aus planadores.

Diumenge, 13 de setembre del 2026, a la tarda, al peu del turó de la Bruguera, a la Roca plana. **Seguiment de la migració de les aus planadores.**

Dimecres, 30 de setembre del 2026. Finalitza el termini per respondre a les dues fotografies del mes de setembre del **25è Concurs d'identificació fotogràfica d'aus**. Si voleu participar en aquesta edició del concurs demaneu de rebre les fotografies per correu electrònic a l'adreça: sallessergi@gmail.com

Dissabte, 3 d'octubre del 2026, al matí, al peu del turó de la Bruguera, a la Roca plana. **Seguiment de la migració de les aus planadores.**

ALTRES ACTIVITATS

Dissabte, 19 de setembre del 2026, a les 9 del matí, a Pratdip (al trencant amb el camí de Coldejou). **Reconstrucció d'un marge de pedra seca a la finca Mas de Monet (Pratdip).** Participa en una jornada pràctica de neteja i reconstrucció d'un marge de pedra seca esbarrat a la finca Mas de Monet. Durant l'activitat, s'explicarà l'art de la pedra seca i les tècniques tradicionals emprades en la seva construcció. Una oportunitat per aprendre, conservar i posar en valor aquest patrimoni cultural i ecològic que forma part del paisatge rural de casa nostra. Organitzada pel Gepec. Tel. 977331142. secretaria@gepec.cat

Dimarts, 22 de setembre del 2026, al matí, a la Colònia Güell. **Caminada.** Sortida lineal, amb la que passejarem pels voltants del recinte industrial de la Colònia Güell. Colònia Güell → Sant Ramon → Sant Boi de Llobregat. Organitzada per Caminants de Collserola. T. 93 210 46 79. info@depana.org

Dijous, 8 d'octubre del 2026, de les 19,30 a les 21,30 hores, a la seu de Depana (Sant Salvador, 97- Barcelona). **Xerrada: Viatge ornitològic a Gàmbia.** Paga la pena fer una visita a aquest petit país, tan accessible i ric en aus amb espècies interessants de l'extrem occidental de l'Àfrica subsahariana. El passí no es limita a ser un llistat d'ocells, ja que comentarem altres aspectes. A càrrec de Salva Soler. Organitzada per Depana. T. 93 210 46 79 info@depana.org

GRUP DE WHATSAPP D'ORNITOLOGIA A TORRELLES DE LLOBREGAT

El grup d'ornitologia de l'ANT va crear un grup de WhatsApp per intercanviar informació i observacions entre les persones interessades en l'avifauna de l'entorn de Torrelles de Llobregat. De moment és format per tretze persones.

És obert i per integrar-s'hi no cal ser membre de l'ANT.

Es pot fer en aquest enllaç:

<https://chat.whatsapp.com/LJBRvkfrblbBzyDtpEXYiK>